

УДК 330(063)

A90

Рекомендовано до друку вченою радою Уманського національного університету садівництва (протокол №7 від 27.06.2023 року)

Редакційна колегія:

О. О. Непочатенко – доктор економічних наук (відповідальний редактор);
Ю. О. Нестерчук – доктор економічних наук (заступник відповідального редактора);
Paweł Kaczmarczyk – PhD, the Dean of the Faculty of Social Sciences the Mazovian Academy in Plock, Poland;
Vitalii Rybchak – Associate Professor, Ignacy Mościcki University of Applied Sciences in Ciechanów, faculty of Engineering and Economics, department of Economics and Management, Poland
М.І. Мальований – доктор економічних наук;
Л. Ю. Мельник – доктор економічних наук;
С. Ю. Соколюк – доктор економічних наук;
О. Г. Пенькова – доктор економічних наук;
Р. П. Мудрак – доктор економічних наук;
О. Т. Прокопчук – доктор економічних наук;
Ю. В. Улянич – кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.*

A90   **Аспекти** стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин, матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції. 25 травня 2023 р. Умань : 2023. 123с.

ISBN 978-966-304-263-3

Збірник містить доповіді викладачів та вчених, які були розглянуті на XVIII Міжнародній науково-практичній конференції «Аспекти стабільного розвитку економіки», що відбулася 25 травня 2023 року в м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюються питання стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин.

Розраховано на аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК 330(063)

ISBN 978-966-304-263-3

**©Уманський національний
університет садівництва, 2023**

заходами та інструментами мінімізації фінансових та проектних ризиків, а також специфікою укладених угод.

Тому основою проектного фінансування є фінансовий інжиніринг, який передбачає проектування, розробку та впровадження інноваційних фінансових інструментів для конкретних проектів, а також творчий пошук нових підходів до залучення та ефективного використання фінансових ресурсів, формування оптимальної структури джерел фінансування, проектних проекту, засобів мінімізації ризиків тощо.

Фінансовий інжиніринг у проектному фінансуванні здійснюється фінансовими менеджерами в спеціалізованих проектних компаніях. За відсутності спеціалістів у цій галузі послуги фінансового інжинірингу може надавати банк, який фінансує проект. Незалежні фінансові та інвестиційні консалтингові компанії також можуть просувати цей продукт на ринок.

Таким чином, проектне фінансування – це система фінансово-кредитних і правових відносин між учасниками інвестиційної (проектної) діяльності з використанням елементів фінансового інжинірингу, за умови, що джерелом погашення боргу є виключно грошові потоки проекту, а високі ризики, пов'язані з характером використовуваного проекту, роблять інші відрізняється від інших інструментів фінансування.

Список використаних джерел

1. Пташник С. А., Прокопчук О. Т. Державні запозичення на національних фінансових ринках. *Банківська справа*. № 2 (154). 2021. С. 55-68.
2. Шевчук Я.В. Ринок банківського проектного фінансування в Україні. *Економіка та держава*. 2018. № 8. С. 98-102.
3. Шевчук Я.В. Глобальний вимір розвитку ринку проектного фінансування. *Науковий вісник УжНУ*. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20. Ч. 3. С. 151-158.

CECHY RYNKU UBEZPIECZEŃ UKRAINY W STANIE WOJSKOWYM Cheremisina O. R., student 31 f grupa, wydział ekonomii i przedsiębiorczości Vlasiuk S.A., kandydat nauk ekonomicznych, profesor nadzwyczajny Katedry Finansów, Bankowości i Ubezpieczeń

Wraz z początkiem inwazji militarnej na Ukrainę niemal wszystkie sfery życia stanęły przed koniecznością rozwiązania problemów, które nigdy wcześniej nie zostały rozwiązane, a jeśli zostały rozwiązane, to nie na taką skalę. Rynek ubezpieczeń nie był wyjątkiem. Niestety nieuniknionym skutkiem wojny jest zniszczenie i strata. Dlatego ubezpieczenie, jak zasada, jest mechanizmem kompensacji lub zastępowania strat. Istnieją jednak wyjątki od każdej reguły, a dla ubezpieczeń wojna jest jednym z nich.

W marcu przeszłego roku ukraińskie firmy ubezpieczeniowe straciły około połowy swoich dochodów ze składek ubezpieczeniowych. Jednocześnie znacząco zmienił się model dystrybucji polis ubezpieczeniowych i procedury uregulowanie szkód i w coraz większym stopniu przenosi się on-line.

27 lutego 2022 r. Narodowy Bank zalecił zakładom ubezpieczeń jak najszersze stosowanie dokumentów elektronicznych i uproszczenie procedur rozliczania szkód w przypadkach, gdy uzyskanie oryginałów dokumentów od ubezpieczających jest niemożliwe lub utrudnione [1].

Główne zmiany w sektorze ubezpieczeń dotyczą następujących obszarów ubezpieczeń:

– przejście na format elektroniczny. Większość polis, takich jak «zielona karta», CASCO czy autocivilka, można teraz kupić w formie elektronicznej (do 24 lutego wydawane były tylko w formie papierowej).

– odroczenie płatności do czasu ustabilizowania się sytuacji (w niektórych przypadkach);

– znaczna złożoność, a często niemożność rejestrowania spraw ubezpieczeniowych w strefie działań wojennych i na terenach okupowanych przebywania na terenie stanu wojennego nie jest powodem do odmowy wypłaty odszkodowania ubezpieczeniowego [2].

Jednak pomimo przeszkód, jakie stworzyła wojna we wszystkich dziedzinach życia, ubezpieczyciele nadal działają na rzecz naszego kraju. Jak podaje czasopismo Forinsurer, w okresie styczeń-wrzesień 2022 roku ukraińskie firmy ubezpieczeniowe zebrały 28,4 mld składek ubezpieczeniowych i wypłaciły 9,5 mld odszkodowań, co stanowi 25,5% (38,1 mld składek za 9 miesięcy 2022 roku) i 29,1% (13,4 mld składek za 9 miesięcy 2022 r.) mniej w porównaniu z analogicznym okresem przeszłego roku. Biorąc pod uwagę opublikowane już dane za pierwsze półrocze, składki i wpłaty za trzecij kwartał wyniosły odpowiednio ok. 10,8 mld UAH i 3,6 mld UAH, czyli o 18,8% i 24,5% mniej niż w analogicznym okresie przeszłego roku, co wskazuje na wyhamowanie spadków na rynku [3].

Liczba zakładów ubezpieczeń na Ukrainie w trzecim kwartale nie uległa zmianie i składa 137 (w tym 124 zakłady ubezpieczeń innych niż na życie oraz 13 zakładów ubezpieczeń na życie).

Na koniec września 2022 roku aktywa zakładów ubezpieczeń wzrosły do 71 mld UAH, natomiast od czerwca przeszłego roku do czerwca tego roku utrzymuje się na poziomie 65,5 mld UAH. Rezerwy ubezpieczeniowe wzrosły do 39,9 mld UAH w trzecim kwartale 2022 roku, w porównaniu do 36,4 mld UAH w połowie roku i 35,6 mld UAH we wrześniu przeszłego roku.

Tradycyjnie dla ubezpieczenia transportu («Avtocivilka», «Green Card» i CASCO) stanowiły ponad 40% składek. W warunkach agresji militarnej udział tego typu ubezpieczeń w portfelu rośnie. «Zielona karta» ważną siłą biznesu ubezpieczeniowego. W czasie wojny tego typu ubezpieczenia wzrosły o 76% w stosunku do roku poprzedniego.

Działalność ubezpieczeniowa zasadniczo wspiera się ubezpieczeniami komunikacyjnymi: «Zielona karta», OSCPV, ubezpieczenia morskie i medyczne (sektor korporacyjny). Składki w ubezpieczeniach na życie spadły o 16%: na dzień 1 lipca 2021 roku «Zielona Karta» w strukturze portfela ubezpieczeń wyniosła 0,9 mld UAH wobec 1,5 mld UAH na dzień 1 lipca 2022 roku [4].

Jednocześnie firmy poinformowali znaczny spadek składek ubezpieczeniowych, a ich działalność ograniczały utrudnienia w komunikacji i organizacji pracy personelu oraz utrudnienia w dostępie do urzędów i oryginałów dokumentów. Wszystko to utrudniało wypłatę odszkodowań ubezpieczeniowych, zwłaszcza w związku ze śmiercią ubezpieczonych na terenach okupowanych [5].

Tak więc, pomimo wojny, rynek ubezpieczeniowy nadal funkcjonuje, pomimo wszelkich przeszkód. Ubezpieczyciele starają się utrzymać stabilną sytuację i dobrze im to wychodzi. Chociaż stawka składek nieco spadła, firmy rozwiązują wszelkie problemy i pomagają ludziom. Kiedy wojna się skończy, wszystko się ułoży i rynek ubezpieczeń zacznie znowu normalnie funkcjonować